

Lp Keskkonnaminister
Keskkonnaministeerium
Narva mnt 7a
Tallinn 15172

17.09.2021.a. nr 2021/22

Ülevaade Eesti Pandipakend OÜ tegevusest 2020. aastal

Eesti Pandipakend OÜ (EPP) on 2005. aastal pakendiettevõtjate (tootjate, importööride ja kaupmeeste) poolt pakendiseaduse sunnil loodud taaskasutusorganisatsioon, mille ülesandeks on hallata ja korraldada üle-eestiliselt tagatisrahaga koormatud pakendite kogumist, transporti, sorteerimist, arvestust ja taaskasutamist. EPP omab jäätmeluba L.JÄ/330816 kehtivusega kuni 02.05.2023.a.

1. Pakendite turumaht

2020. aastal paisati Eestis EPP klientide poolt turule 311 miljonit ühekordse kasutusega pandipakendit. Aastaga kasvas pakendite turumaht 4% võrra, seda vaatamata kevadel üle maailma vapustanud pandeemiale. Peamine turumahu kasvu põhjus peitub jätkuvalt piirikaubanduse vähenemises. Teadaolevalt langetati Eestis alkoholiaktsiisi määra alates 01.07.2019.a., mis vähendas olulisel määral Läti suunalist piirikaubandust. Kuna alkoholiaktsiisi määr on Eestis jätkuvalt kõrgem kui Lätis, siis piirikaubandus küll 2020. aastal langes, kuid on säilinud senini.

Massina paisati 2020. aastal turule 14,2 tuhat tonni pakendeid, sh

- Plastpakendid 4,4 tuhat tonni
- Metallpakendid 2,2 tuhat tonni
- Klaaspakendid 7,6 tuhat tonni.

Aruandeaasta lõpuks oli EPP-ga liitunud 386 pakendiettevõtjat, suurenedes aastaga 7 pakendiettevõtja võrra. Klientide arv kasvas aasta lõpuks taaskord rekordilisele tasemele. EPP on hinnangul, et enamuses pakendiettevõtjad, mis tegelevad joogipakendite tootmise ja/või müümisega Eesti turule, on liitunud EPP-ga. Samas analüüsime ning jälgime turul toimuvat, et EPP'ga liita ka need pakendiettevõtjad, mis ei ole EPP-ga seni liitunud kas teadmatusest või hoiavad teadlikult seadusest tulenevast kohustusest eemale. Nimetatud teemal teeb EPP tihedat koostööd Maksu- ja Tolliametiga ning Keskkonnainspeksiooniga.

Jooksev lepinguliste pakendiettevõtjate nimekiri, mis paiskavad pandiga koormatud pakendeid turule ja mille osas on EPP pakendi- ja pakendiaktsiisi seadusest tulenevad taaskasutuskohustused üle võtnud, on kättesaadav EPP kodulehel <https://eestipandipakend.ee/pakendiettevotjad/>.

2020. aastal uuendasime registreeritud kasutajatele mõeldud veebikeskkonda, mis võimaldab pakendiettevõtjatel lihtsalt ja mugavalt EPP pakendiregistris registreerida uusi tooteid ning esitada igakuist pakenditega seonduvat müügiaruandlust.

Kaupluste riulitele tuleb igal aastal uusi joogipakendeid. Eelmisel aastal registreeriti EPP pakendiregistris ca 1400 uut pandiga koormatud pakendit, millest suur enamus oli ühekordsed klaaspudelid, millele järgnesid purkides olevad tooted. Tarbijatel ja jaemüüjatel on võimalik EPP pakendiregistris registreeritud pandipakendite kehtivust kontrollida pakendi võõtkoodi alusel EPP kodulehel: <https://eestipandipakend.ee/eesti-pandipakendi-register/>.

2. Pandipakendite kogumine ja taaskasutamine

Aruandeaastal kogusime Eestist kokku 268 miljonit ühekordse kasutusega pakendit, mida on 6% rohkem kui sellele eelneval aastal ja kogu tegevusajaloo suurim aastane pakendite kogus tükikides. Kokku kogusime ja suunasime materjaline ringlusse 12,7 tuhat tonni pakendeid, sh

- plastpakendid 4,0 tuhat tonni,
- metallpakendid 2,1 tuhat tonni
- klaaspakendid 6,6 tuhat tonni.

Kuigi kokku kogutud pakendite hulk tükikides oli EPP tegevusajaloo suurim, siis massi arvestuses jäime oma rekordtulemusele alla. See näitab, et pakendite tootjad tegelevad igapäevaselt turule paisatavate pakendite kaalu vähendamise, mis on Euroopa Liidu jäätmete direktiivi (2008/98/EÜ) kõige olulisem põhimõte. Pakendite taaskasutamise (materjalina ringlussevõtt) tagamiseks oleme sõlminud lepingud erinevate materjalide ümbertöötajatega. 2020. aastal suunasime materjalid taaskasutusse nii Euroopa kui Venemaa ümbertöötajatele.

Pakendiaktsiisi seadusest tulenevad pakendite sihtmäärad täideti järgmiselt: plastpakendid 91% (seadusest tulenev sihtmäär 85%), metallpakendid 94% (50%) ja klaaspakendid 87% (85%).

EPP on seisukohal, et üleriigiline tagatisrahaga koormatud pakendite kogumissüsteem on hästi korraldatud ning tarbijatel on võimalik piisavalt paljudes kohtades pandipakendeid tagastada.

2020. aasta kevadel üleriigilisest pandeemiast tulenevad riigi poolt sisse seatud piirangud mõjutasid ca 2 nädala jooksul pakendite tagastust (pakendite tagastus vähenes), kuid tarbijad tagastasid kogunenud pakendid siiski järgnevatel kuude jooksul. Kaupluste juures olevad pakendite tagastuskohad olid pandeemia levikust sõltumata avatud oma tavalistel aegadel. Tulenevalt pakendiseadusest on pandiga koormatud pakendi tagasivõtmise kohustus jaemüüjal, mis müüs pandiga koormatud pakendatud kaupa ning mille müügikoha suurus on 200 ruutmeetrit või rohkem ning EPP hinnangul enamik nimetatud suurusega jaemüüjaid teostab tarbijatelt pandiga koormatud pakendite vastuvõttu. Kõik uued avatud kauplused, mille müügikoha suurus on üle 200 ruutmeetri on taganud pandipakendite vastuvõtu. Eelpooltoodud seaduse täitmist jaemüüjate poolt kontrollib nii Tarbijakaitseamet kui ka Keskkonnainspektsioon.

Tulenevalt majanduskeskkonnast on toidukaupluste arv pidevas muutuses, mistõttu ka pakendite tagastamise võimalused muutuvad pidevalt. Hinnanguliselt on võimalik pandipakendeid aastaringselt tagastada 800-s kaupluses üle Eesti või nende vahetusläheduses. EPP-ga liitunud jaemüüjate nimekiri on kättesaadav kodulehel <http://eestipandipakend.ee/jaemuujad/>.

3. OÜ Eesti Pandipakend meedia- ja kommunikatsioonitegevus 2020

Avalikkuse teavitust toimus 2020. aastal summas 97 tuhat eurot (mis moodustab 1,4% käibest), sh 22 tuhat eurot omatöötajate personalikulu, kes planeerisid turundustegevusi, osalesid avalikel üritustel ja korraldasid õpilastele keskkonnatunde.

EPP on alates õppeaastast 2012/13 süstemaatiliselt suurendanud laste ja noorte keskkonnaalaseid teadmisi. Õppeaastal 2020/2021 viidi pandeemia olukorras pandipakendite käitluskeskuses läbi 18 riiklikule õppekavale vastavat keskkonnahariduse programmi, milles osales kokku ligi 452 noort.

Lisaks õppekäikudele startis 2020. aasta alguses üle-eestiline kooliõpilastele suunatud sorteerimiskampania [#ärarääma](#). Eesti Pandipakend varustas kõik projektis osalenud koolid taara sorteerimiskastide ja selle juurde käivate tarvikutega ning suunas õpilaste kogutud joogipakendid tagasi ringlusesse. Viimati toimus sarnane EPP korraldatud suurprojekt 2012. aastal ning sellest võttis osa 25 600 õpilast 70 üldhariduskoolist. Tänavu oli kampanias osalejaid rohkem, 91 üldhariduskooli ja 35 000 õpilast, kelle panus pakendite kogumisse ja ringlusesse suunamiseks oli pea 31 000 pandipakendit. Seekordne ettevõtmine oli sama eriline nagu kogu 2020. aasta. Kevadise eriolukorra ajal toimus õppetöö virtuaalselt, õpilased koolis ei käinud ja seega ei saanud nad koolis ka pakendeid sorteerida. Seepärast pikendati kevadel lõppema pidanud kampaniat oktoobrini ning korraldati neli väiksemat vaheülesannet: pandipakendite kogumiskasti meisterdamine, meemivõistlus, kendama konkurss ja video

väljakutse. Kõige rohkem pandimärgiga pakendeid suunasid taaskasutusse Aruküla Põhikooli lapsed – 7813. Ühe õpilase kohta saadeti enim pakendeid ümbertöötlusse Keeni Põhikoolist. Tänutäheks kõige usinamatele kooliperedele korraldas Eesti Pandipakend 2021. aasta kevadel koos tuntud suunamudijatega Laura Prits, Keerdtrepp ja slackliner Jaan Roose Aruküla ning Keeni koolides suure festivalipäeva. Mõlemas kategoorias teisele ja kolmandale kohale jõudnud koolides andis põneva etenduse Ahhaa Teadusteater ning need koolid said võimaluse osaleda ka Eesti Pandipakendi keskkonnaharidusprogrammis.

Eesti Pandipakendi kaasasutatud heategevusfond Aitan Lapsi pakub Eesti lastele kultuurielamusi kaupluste taaraautomaatide kaudu tehtud annetuste toel. Eestis on 370-le automaadile paigaldatud täiendav nupp, millele vajutades saab iga inimene laste toetuseks pandipakendite tagatisraha annetada. Annetaja ei pea tegema rahaülekannet, piisab vaid keskkonnahoidlikust tegevusest ehk pandipakendite tagastamisest. 2020. aasta lõpus täitis fondis maagiline annetamiste number, novembri kuu seisuga oli Eesti inimesed taaraautomaatidel olevat annetuspuppu vajutanud üle miljoni korra. Alates 2011. aastast, mil fond loodi, on annetusi kogunud üle 1,1 miljoni euro eest ning annetuste arv on aasta-aastalt kasvanud. Keskeltläbi vajutatakse taaraautomaadi annetuspuppu 400 korda päevas. Teatri, muusika-, kirjandus-, spordi- ja kunstielamusi aastat jooksul saanud nautida üle 163 000 lapse.

Muude oluliste ettevõtmiste seas jõudis 2020. aastal lõpule fondi, Eesti Pandipakendi ja Kultuuriministeeriumi koostöös algatatud projekti „Teater lasteada“, kus keskkonnahariduslikke lasteetendusi mängiti viie aasta jooksul 500 lasteaias üle Eesti ja mida on näinud rohkem kui 32 100 last. Osapooled on otsustanud 2021. aastal jätkata ja alustada uue üle-eestilise tuuriga.

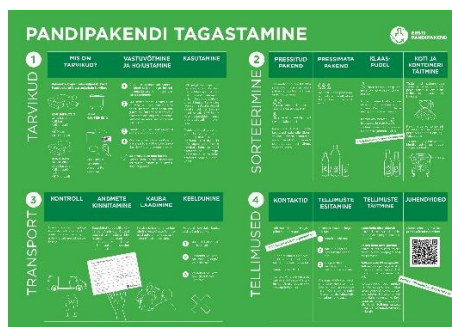

Pandeemia olukorras, kus teatrid olid suletud, korraldati 2020. aasta kevadel Eesti esimene virtuaalne Lasteetenduste Kodufestival, mille raames toimus netikino.ee keskkonnas üle 25 lastele suunatud teatrietenduse ning teatriteemalise töötoa. Lasteetenduste Kodufestival oli taraautomaadi juures annetuspultu vajutanute toel kõigile tasuta.

Eesti Pandipakendi meediaauditi järgi kujunes 2020. aasta kajastuste arvuks 144, mis on rohkem kui 2019. aastal. Kõige suurema kajastuste arvuga kuu oli veebruar 2020, mil startis üldhariduskoolide sorteerimiskampaania #ärarääma. Teine lainetus oli juunis, mil Eesti Pandipakend alustas [#ärarääma nimelise ringmajanduse teemalise blogiga](#) Eesti suurimas roheportaalis Rohegeenius. Kokku ilmus blogis 15 postitust. Keskkonnahariduslikud sisuturunduslikud artiklid ilmusid veel väljaannetes National Geographic (aprill), Imeline Teadus (aprill) ja Eesti Loodus (mai). Lisaks tähistati mai kuus taaskasutusorganisatsiooni 15. sünnipäeva tagasisaatavate artiklitega joogipakendite pandisüsteemi ajaloosse, seda väljaannetes Äripäeva „Vastutustundlik ettevõtte“ ja Imeline ajalugu.

Marko Matvere juhtimisel toodeti Kanal 2 keskkonnasaatega „Jälg“ kaks saatelõiku, millest üks jutustas [kaupluse taaratagastuspunktis aset leidvast](#) ja teine [pandipakendite ringlusse võtmise ahelast](#).

Kaupluste taaratagastuspunktides üle Eesti uuenesid infoplatad nii kliendialal kui ka tagaruumis. Valmisid kaks uut juhendvideot „[Eesti Pandipakendi ohutusjuhend külalisele](#)“ ja „[Juhendvideo tagastuskoha töötajale](#)“ eesti ja vene keeles. Kaupmeestele valmis samuti kakskeelne infokiri „[Kas sa oled taaratagastamise tipphooajaks valmis?](#)“ nii paberväljaandena kui ka digitaalselt.

Uudisteenusega Panditops jätkati 2020. aasta suvel ürituste ja festivalide teenindamist. Teenuse eesmärgiks on vältida ühekordsete joogitopside ja nõude teket mistahes üritustel ja vähendada seeläbi prügistamist. Teenuse pakkumiseks õueüritustel disainiti ja telliti kaks uut teenuse sümboolikaga välitelki, tootevalikusse lisati testimiseks esimene partii kausse ja taldrikuid. 2020. aasta hooajal hoiti koos keskkonnast hoolivate ürituste korraldajatega ära rohkem kui 51 200 ühekordse plastnõu jäätmete.

Eesti Pandipakendi ja Kaupmeeste Liidu ühisprojekt „Eeskujulik tagastuspunkt“ jätkas kaheksandat aastat järjest kaupmeeste tunnustamist, kelle taaratagastuspunktis pakutakse tarbijale pandipakendite ringlusse suunamist silmapaistvalt hea teenusena. Projekti 2020. aasta tulemused olid all seisvad:

Etapp	Osalejaid kokku	Eeskujulikuks tunnistatud	EUR
2020 I etapp*	603	408	250959
2020 II etapp*	602	452	146022
Kokku:			396981

4. Investeeringud

2020. aastal investeeris EPP kokku 331 tuhat eurot, millest suurim investeering mahus 238 tuhat eurot oli seotud korduskasutusega topside rentimise projektiga. Samuti uuendasime pakendiettevõtjate ekeskkonda, mis muudab protsessi automatiseeritumaks ja kasutajatele mugavamaks.

2019.a. võtsime kasutusele klaaspudelite transpordiks kasutatavate korduskasutatavate konteinerite unikaalse automaatse pesuliini. 2020.a. investeerisime konteinerite pesuliinil kasutatava vee taaskasutamisse, mille tulemusena konteinerite pesu jaoks kuluva vee hulk vähenes ~3 korda.

5. Käitlustasud

Alates 01.01.2020.a. on tasude suurused järgmised:

Pakendi materjal ja maht	Siseriiklik Pakend, EUR/Pakend	Rahvusvaheline Pakend, EUR/Pakend
Plastpakend kuni 0,75 liitrit	0,0090	0,0140
Plastpakend üle 0,75 liitri	0,0162	0,0212
Ühekordne klaaspakend, kõik suurused ja värvid	0,0162	0,0212
Metallist pakend kuni 0,33 liitrit, alumiinium	0,0000	0,0000
Metallist pakend kuni 0,33 liitrit, teras	0,0240	0,0240
Metallist pakend üle 0,33 liitri, alumiinium	0,0000	0,0000
Metallist pakend üle 0,33 liitri, teras	0,0240	0,0240

EPP osanikud olid 2020. aastal võrdsetes osades muutumatutena:

- Kaupmeeste Liit MTÜ
- Karastusjookide Tootjate Liit MTÜ
- Eesti Õlletootjate Liit MTÜ
- Karastusjookide ja Õlle Importööride Liit MTÜ

Nimetatud MTÜ-dega ei teostatud 2020. aastal ühtegi tehingut.

Ilusat homset soovides,

/allkirjastatud digitaalselt/

Kaupo Karba
juhatuse liige